

15
anys

reptes
propostes
accions

entitats
catalanes
d'acció
social



Eleccions Municipals 26-M 2019

REFLEXIONS I PROPOSTES EN CLAU LOCAL

Abril 2019

www.acciosocial.org



@ecasacciosocial

Eleccions Municipals 26-M 2019 | REFLEXIONS I PROPOSTES EN CLAU LOCAL



Amb motiu de les eleccions municipals del proper 26 de maig a Catalunya, la federació d'Entitats Catalanes d'Acció Social (ECAS), formada per més d'un centenar d'entitats que treballen amb col·lectius en situació o risc d'exclusió social per al ple desenvolupament de les persones i per una major justícia social, recollim en aquest document la nostra posició i les nostres demandes en relació a una sèrie de qüestions que considerem essencials en clau de drets: padró, habitatge, ocupació, garantia d'ingressos, serveis socials i inclusió educativa.

REFLEXIONS INICIALS

La proximitat és un dels trets característics del treball de les entitats socials, com també ho són la voluntat de fer xarxa i la col·laboració amb altres agents, començant pels poders públics. En l'àmbit local, la cooperació i, cada vegada més, les aliances amb els ajuntaments responen a una lògica natural de **donar resposta a les necessitats de la població reforçant alhora el teixit comunitari**. Des de la perspectiva de la prevenció i la construcció d'una societat cohesionada, aquest doble enfocament és una aposta estratègica intrínseca a la nostra manera de fer acció social.

Treballem en clau de **garantia de drets** per fer possible que tothom pugui complir també els seus deures. Un objectiu que entenem compartit amb les administracions públiques i que s'emmarca en contextos més amplis dels quals deriven aquests drets. L'Agenda 2030 de Desenvolupament Sostenible recull actualment el consens assolit per les Nacions Unides i marca un **pla d'acció internacional per aconseguir l'equilibri social, econòmic i mediambiental** que reconeix explícitament el potencial transformador dels ens locals.

Un dels disset Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) fa referència a la necessitat de crear 'Ciutats i comunitats sostenibles', posant en valor la **rellevància del món local a l'hora d'assegurar "l'accés de totes les persones a habitatges i serveis bàsics adequats, segurs i assequibles"**, entre altres fites. Les entitats socials reivindicuem el nostre rol com a aliats de les administracions en la **coproducció de les polítiques públiques**, així com la importància de generar espais de governança que comptin amb la participació directa de la ciutadania.

La nostra mirada respon a **l'esperit crític i la voluntat de transformació social** que ens defineix, i en aquest sentit l'acompanyament a les persones és indissociable de la visió a mitjà i llarg termini en clau de **justícia social**. Alhora que atenem necessitats individuals i col·lectives, lluitem contra la pobresa i les desigualtats denunciant-ne les causes i reclamant un **nou model socioeconòmic**. Un nou paradigma que posi en valor el sosteniment de la vida, les persones i les cures com a eix fonamental de les polítiques públiques per consolidar i desenvolupar un veritable Estat del Benestar.

Des d'aquest punt de vista apostem per **ciutats pacificades i inclusives**, que més enllà d'acollir la diversitat la reconguin com una font d'enriquiment i progrés social. Ciutats **pensades amb i per a les persones en tots els seus moments vitals**; capaces d'incorporar les mirades dels infants, de la gent gran i de tots els col·lectius vulnerables. Ciutats solidàries, obertes al món i connectades amb el seu entorn per abordar de manera coordinada els reptes comuns. Les **polítiques d'àmbit metropolità** formen part també dels desafiaments que afronten avui els municipis i cal potenciar acords que permetin articular serveis i programes conjunts.

PROPOSTES EN CLAU LOCAL

1. PADRÓ

1.1. Informació i orientació

- ✓ Informar i orientar degudament totes les persones interessades sobre els tràmits a realitzar per **fer efectiu l'empadronament**, així com de la possibilitat de demanar l'actuació del Síndic o Defensor Local.
- ✓ Efectuar les actuacions necessàries per tal de **mantenir actualitzats els padrons municipals** en tant que registres administratius, amb la finalitat que les dades que hi consten s'ajustin a la realitat, tal com preveu l'Institut Nacional d'Estadística (INE).
- ✓ Sensibilitzar la ciutadania sobre l'**obligatorietat d'inscriure's al padró** del municipi en el qual es resideix habitualment, tal com estableix el Decret 2/2003, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el Text Refós de la Llei Municipal i de Règim Local de Catalunya (articles 39 a 45).

1.2. Accés al padró, dret de ciutadania

- ✓ Facilitar i garantir l'**empadronament de totes les persones** residents al municipi tal com preveu la llei, atorgant-los així la condició de veí o veïna de la població.
- ✓ Emprar la directriu tècnica de l'INE en relació al **padró sense domicili fix** per a les persones sense llar i/o que dormen al carrer, en centres d'allotjament, en habitacions rellogades o en altres circumstàncies que dificulten o impedeixen la inscripció en un domicili determinat.
- ✓ Acceptar l'**empadronament en seus d'institucions públiques o d'entitats socials** amb les quals tinguin relació les persones sol·licitants en base a un informe de la seva situació elaborat pels serveis socials del municipi o per les mateixes entitats que realitzen el seguiment del cas.

2. HABITATGE

2.1. Accés a l'habitatge digne

- ✓ Aplicar de manera generalitzada i uniforme la Llei 24/2015 per **evitar els desnonaments, les pèrdues de l'habitatge i els talls de subministrament**, promovent els mecanismes de segona oportunitat per a les persones endeutades i incrementant el nombre d'habitatges per als reallotjaments.

- ✓ Donar continuïtat i ampliar el conjunt de **mesures preventives per mantenir l'habitatge**: ajuts al lloguer adaptat al cost de l'habitatge per zones, ajuts d'urgència, etc.
- ✓ Ampliar el **parc d'habitatge públic i de lloguer social** fins assolir el 15% de mitjana europea, amb mesures com la reserva del 30% en totes les noves promocions privades i el **foment d'alternatives** com les cooperatives d'habitatge en cessió d'ús o la masoveria urbana.
- ✓ Facilitar l'accés als habitatges de protecció oficial **eliminant els topalls mínims i màxims** d'ingressos.
- ✓ Expropiar temporalment els **habitatges buits propietat de bancs i grans tenidors**, tal com preveu la Llei 4/2016 de mesures de protecció del dret a l'habitatge de les persones en risc d'exclusió residencial.
- ✓ Combatre els processos de gentrificació **regulant els preus del lloguer privat** i posant fre als increments abusius que segreguen i expulsen el veïnat.
- ✓ Permetre l'accés de les entitats socials als ajuts i les mesures de **rehabilitació, regeneració i renovació** del parc destinat a habitatges d'inclusió social per assegurar les condicions d'habitabilitat i eficiència energètica d'aquests habitatges.
- ✓ Facilitar l'**accés a la Mesa d'Emergència** de les famílies que han participat en projectes d'habitatge d'inclusió, més enllà de mantenir **contingents especials per a col·lectius específics** per donar resposta a persones en situació d'infrahabitatge i/o amuntegament.

2.2. Drets energètics

- ✓ Garantir l'**accés universal als subministraments bàsics** de tots els habitatges, inclosos els ocupats de manera irregular mentre no es reallotja les persones ocupants.
- ✓ **Sancionar les companyies subministradores** que incompleixen la Llei 24/2015 i establir convenis perquè **assumeixin els deutes acumulats** per les llars en situació de risc que no han pogut fer front als pagaments.
- ✓ Consolidar i ampliar els **serveis d'assessorament energètic** i facilitar l'acondicionament dels habitatges per millorar l'**eficiència energètica** i reduir el cost dels subministraments.

2.3. Sensellarisme

- ✓ Realitzar **recomptes i censos** de persones que dormen al carrer de manera periòdica, amb un seguiment comparatiu al llarg del temps, per dimensionar la realitat de les persones sense llar i saber quin grau de vulnerabilitat pateixen.

- ✓ Prioritzar l'accés a un **habitatge estable**, consolidant i ampliant el model *Housing First*, i explorar alhora altres vies d'allotjament que permetin garantir un sostre digne a les persones en situacions cronificades de carrer amb un alt grau de vulnerabilitat.
- ✓ Potenciar una **visió metropolitana** del sensellarisme perquè les persones puguin ser ateses al seu municipi.
- ✓ **Garantir el padró i la targeta sanitària** a totes les persones sense llar perquè puguin anar al metge amb normalitat i accedir als recursos que ofereix el municipi.

3. SERVEIS SOCIALS

3.1. Proximitat i agilitat

- ✓ Incrementar la **ràtio de professionals** als serveis socials per assegurar la **qualitat de l'atenció** en unes condicions adequades, eliminant les llistes d'espera i la saturació actuals.
- ✓ Millorar la **coordinació entre els diferents serveis i prestacions**, reduir la burocràcia i simplificar els tràmits i la documentació requerida. Habilitar una **finestreta única** que canalitzi i derivi les peticions en base a una mirada integral i global de cada cas, establir **un únic informe social** per a qualsevol ajut o prestació i comunicar les informacions de manera més entenedora.
- ✓ Potenciar la **informació dels recursos i serveis** a què la població té dret en els diferents àmbits: habitatge, subministraments, prestacions econòmiques, ajuts socials, orientació laboral, infància, etc. Aprofundir i estendre iniciatives com el sistema VINE de l'Ajuntament de Barcelona, en fase pilot.
- ✓ Implementar el **model d'acompanyament centrat en la persona**, la qual cosa vol dir reconèixer la seva autonomia, llibertat i capacitat per sol·licitar allò que necessita i decidir sobre el seu procés. Flexibilitzar i **adaptar els recursos per contribuir a l'apoderament** de la persona.

3.2. Treball comunitari i en xarxa

- ✓ Potenciar el **treball en xarxa amb tots els agents de la comunitat**, tant públics d'altres àmbits (salut, educació, etc.) com teixit associatiu (entitats, moviments socials) i món empresarial (comerç, economia social...). Incorporar la mirada de l'acció comunitària i millorar l'articulació entre el treball individual, grupal i comunitari.

- ✓ Impulsar l'activitat econòmica i la creació de riquesa al territori, invertint en experiències pilot per dinamitzar el teixit comercial i el consum als barris. Apostar especialment per l'**economia social i col·laborativa**, amb recursos associats com les targetes de prepagament o les monedes socials.

4. OCUPACIÓ I GARANTIA D'INGRESSOS

4.1. Treball digne i inserció de col·lectius en risc

- ✓ Combatre la precarietat laboral i la pobresa en el treball establint un **salari bàsic de referència** que asseguri una vida digna tenint en compte el cost de la vida al municipi de residència.
- ✓ Supeditar la contractació pública municipal a **criteris de justícia social i ambiental**, que incloguin entre altres el compliment del salari de referència 'de ciutat'.
- ✓ Promoure un **model de desenvolupament socioeconòmic local** que posi les persones al centre de l'activitat econòmica i prioritzi la generació d'activitat beneficiosa per a la comunitat, en col·laboració amb tots els actors del territori i amb **formes d'ocupació no necessàriament vinculades a la contractació** laboral remunerada.
- ✓ Orientar les polítiques actives contra l'atur a l'ocupabilitat de les persones, invertint en **itineraris i projectes vitals** a mitjà i llarg termini.
- ✓ Donar major **estabilitat al Programa Làbora** impulsat per l'Ajuntament de Barcelona en col·laboració amb el tercer sector (ECAS, Feicat i Creu Roja) i **ampliar el seu abast** a tota l'àrea metropolitana.

4.2. Garantia d'ingressos

- ✓ Donar continuïtat als **programes pilot de garantia de rendes** municipals i impulsar-ne de nous en base als resultats obtinguts.
- ✓ Avançar cap a un **paradigma basat en la confiança i la responsabilitat** que reconegui el dret a uns ingressos mínims vitals i entengui la prestació com un instrument d'apoderament individual.
- ✓ Apostar per l'autonomia de les persones i promoure la participació en la vida comunitària **sense condicionar els ajuts**, acompanyant des del respecte a la llibertat de cadascú.

5. INCLUSIÓ EDUCATIVA

5.1. Inici segur per a tots els infants

- ✓ Incrementar la provisió d'oferta pública de **places d'escola bressol per cobrir el 100% de la demanda** als barris que concentren població en situació de vulnerabilitat
- ✓ Implementar una **tarificació social en l'educació 0-2**. Les escoles bressol han de ser un servei a l'abast de les famílies amb baixa intensitat del treball i en situació de vulnerabilitat, per combatre així les desigualtats.
- ✓ Implementar la **diversificació horària** en les escoles bressol per tal que els horaris permetin la **conciliació familiar i laboral** i s'adaptin a la diversitat de les famílies.
- ✓ Promocionar espais alternatius i flexibles de **suport a la criança** per a les famílies en situació de vulnerabilitat, adaptats a les seves necessitats.

5.2. Centres educatius de qualitat, inclusius i oberts al barri

- ✓ Combatre la segregació escolar a través d'una planificació de l'oferta de places i una gestió de l'escolarització adequades. Calen **mesures contra la segregació** adreçades a les famílies i una millora de l'oferta educativa, en la línia del que proposa la guia *Combatre la segregació escolar: de l'amenaça a l'oportunitat*, elaborada per la Fundació Jaume Bofill.
- ✓ Prioritzar la inversió de recursos en els centres educatius de màxima complexitat i **garantir la gratuïtat** de tots els serveis i activitats escolars.
- ✓ Revertir la jornada compactada als instituts. Cal més temps educatiu per lluitar contra el fracàs escolar i garantir la **igualtat d'oportunitats** i condicions entre l'alumnat.
- ✓ Comptar amb un servei de **menjador escolar inclusiu** a totes les escoles i els instituts per garantir el dret a una alimentació adequada i més temps educatiu als migdies.
- ✓ Generar estratègies compartides, amb més eines i recursos, **contra l'absentisme, el fracàs i l'abandonament** escolar.
- ✓ **Participació de les entitats socials** referents dels i les alumnes de més risc en les comissions socials de les escoles.

5.3. Educar més enllà de l'horari lectiu

- ✓ Els centres educatius han de tenir una funció d'equipament públic comunitari més enllà de l'horari lectiu: cal **obrir els espais de les escoles i els instituts** per a activitats educatives i de lleure un cop acaben les classes, en col·laboració amb les entitats socials.



- ✓ Ampliar la **xarxa de Centres Oberts** als barris que concentren situacions de pobresa i exclusió i dotar de més recursos humans, econòmics i materials els ja existents.
- ✓ Garantir a tots els infants l'**accés diari a espais de reforç** escolar i a activitats de lleure, esportives, culturals i de socialització.
- ✓ Garantir **activitats educatives i de lleure** per a tots els infants durant les vacances.

5.4. Més suport a la continuïtat formativa i a l'acompanyament integral dels joves

- ✓ Crear més **espais de referència, suport i orientació** als estudis per a adolescents.
- ✓ Crear més **escoles de segona oportunitat** per a nois i noies amb fracàs escolar.
- ✓ Crear més **espais de participació, lleure i acompanyament** per a adolescents i joves, i fomentar especialment la participació de les noies en aquests espais.
- ✓ Generar més **oportunitats formatives i laborals** en aliança amb empreses.

Mitjançant aquest document ens adreçem a les forces polítiques que concorren a les eleccions municipals i a la societat en el seu conjunt per contribuir a que les qüestions que plantegem formin part del debat públic i s'abordin de manera prioritària des dels Ajuntaments de Catalunya en el proper mandat.

Barcelona, Abril 2019